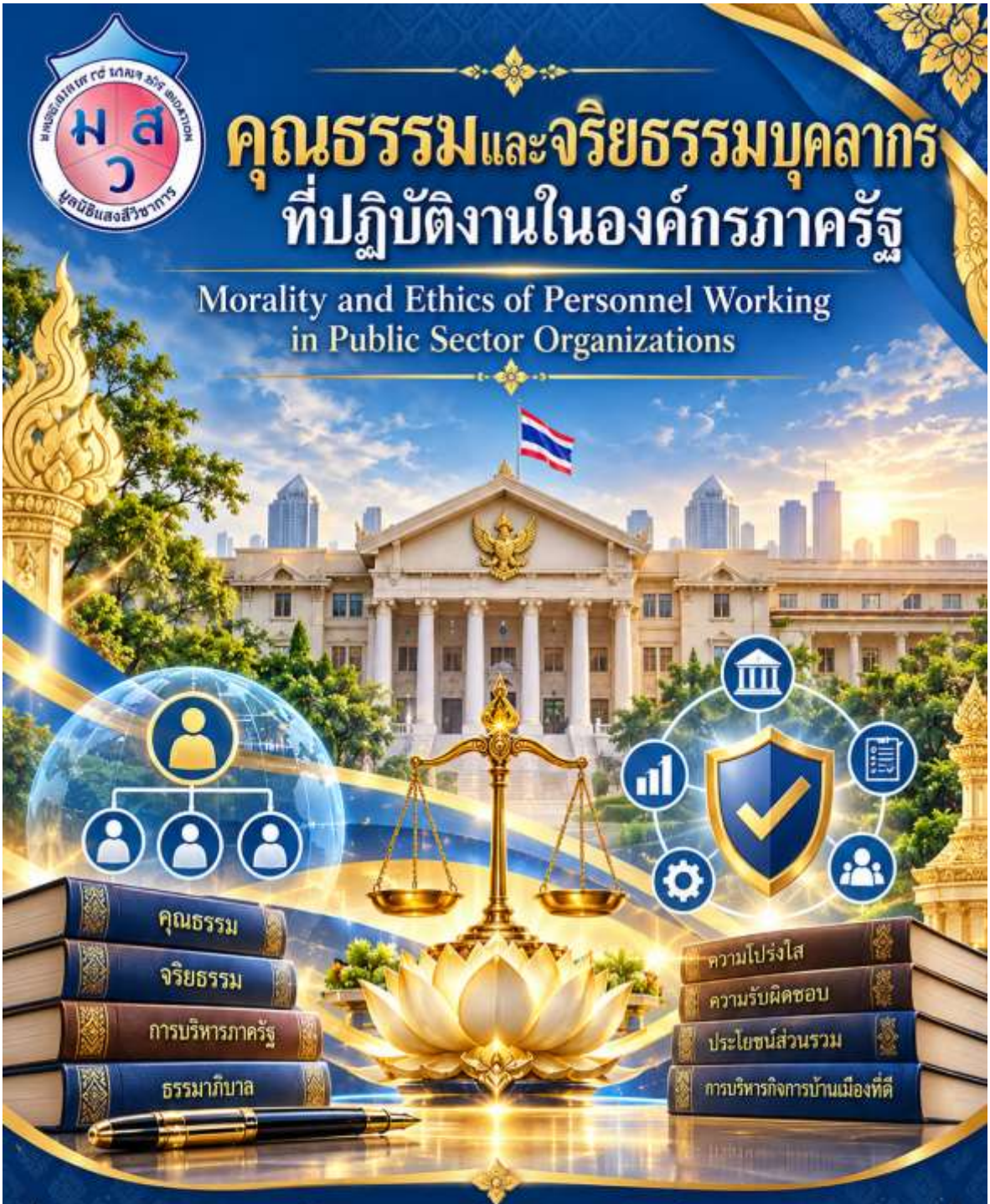
คุณธรรมและจริยธรรมบุคลากร ที่ปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐ

Morality and Ethics of Personnel Working in Public Sector Organizations

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราพร จันตะนี
รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี

สำนักปัญญาประดิษฐ์เชิงนวัตกรรม
พุทธศักราช 2569

คำนำ

หนังสือเรื่อง “**คุณธรรมและจริยธรรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐ**” ครั้งนี้มีขึ้นเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบุคลากรภาครัฐ โดยมุ่งเน้นความซื่อสัตย์สุจริตเป็นรากฐานสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมความโปร่งใสและคุณธรรมเพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนในการบริหารงานภาครัฐ ตลอดจนปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ เนื้อหาครอบคลุมหลักความอดทนในการเผชิญปัญหาและแรงกดดันจากการทำงาน การใช้ความเมตตากรุณาในการให้บริการประชาชนด้วยจิตใจที่ดีงาม การแสดงความกตัญญูรู้คุณและความเคารพต่อสถาบันและผู้มีพระคุณ การเคารพกฎหมายและยึดมั่นในหลักนิติธรรม การรักษาความยุติธรรมด้วยการตัดสินใจอย่างเป็นกลางปราศจากอคติ รวมถึงการส่งเสริมระบบการทำงานที่เปิดเผย ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานและสร้างความก้าวหน้าแก่องค์กร ผู้เขียนมุ่งหวังให้หนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ ผู้บริหาร นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำองค์ความรู้และหลักจริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน อันนำไปสู่การพัฒนาระบบราชการที่ประชาชนเชื่อมั่นและสังคมไทยเติบโตอย่างมั่นคงยั่งยืน

ในการนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอันทรงคุณค่าในการพัฒนาหนังสือเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากรภาครัฐ” ทั้งด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความทันสมัยทางวิชาการ ความเหมาะสมของหลักคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในการพัฒนาจิตสำนึกความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การบริการประชาชน และการเสริมสร้างธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานภาครัฐอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับคำแนะนำด้วยความเคารพ พร้อมจะนำไปปรับปรุงพัฒนาผลงานทางวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราพร จันตะนี)
สำนักปัญญาประดิษฐ์เชิงนวัตกรรม
มูลนิธิแสงสีวิชาการ พ.ศ.2569

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ความซื่อสัตย์เป็นรากฐานบุคลากรภาครัฐ

1.1 ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส..... 1
1.2 นำหลักฆราวาสธรรม 4 มาใช้ในงานราชการ..... 5
1.3 บริหารองค์กรภาครัฐด้วยความรับผิดชอบ..... 9
1.4 สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรม..... 13
1.5 นำหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการบริหาร..... 17
1.6 สรุปองค์ความรู้..... 21

บทที่ 2 ความซื่อสัตย์โปร่งใสเสริมคุณธรรมนำความยั่งยืนภาครัฐมั่นคง

2.1 วินัยกับความซื่อสัตย์ทางวิชาการ – พื้นฐานแห่งความเชื่อมั่นในสถาบันอุดมศึกษา..... 27
2.2 วินัยกับความโปร่งใสในการบริหารวิชาการ - เครื่องมือสร้างภาครัฐมั่นคง..... 29
2.3 วินัยกับคุณธรรมทางวิจัย – เสริมสร้างทุนทางจริยธรรมของชาติ..... 34
2.4 วินัยกับความยั่งยืนในการจัดการเรียนการสอน – รากฐานของสถาบันคุณภาพ..... 39
2.5 วินัยกับการสร้างภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม – ผู้นำรัฐยุคใหม่ต้องฝึกฝนตนเอง..... 43
2.6 สรุปองค์ความรู้..... 47

บทที่ 3 ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3.1 การส่งงานวิชาการตรงเวลาเพื่อรับผิดชอบต่อกระบวนการผลิตองค์ความรู้..... 54
3.2 การให้คำปรึกษานักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาสังคมวิชาการ..... 55
3.3 การเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อสาธารณะไม่เก็บไว้ใช้ส่วนตน..... 60
3.4 การประเมินผลนักศึกษาอย่างยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ..... 65
3.5 การเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันและสังคมด้วยจิตสาธารณะ..... 70
3.6 สรุปองค์ความรู้..... 75

บทที่ 4 ความอดทนการรับมือกับปัญหาและแรงกดดันในการทำงาน

4.1 การอดทนต่อคำวิจารณ์จากนักศึกษาและเพื่อนร่วมงานด้วยท่าทีเปิดกว้าง..... 80
4.2 การจัดการชั้นเรียนในภาวะแรงกดดันจากความแตกต่างทางความคิดเห็น..... 83
4.3 ความอดทนในการวิจัยระยะยาวและการแก้ไขข้อผิดพลาดโดยไม่ย่อท้อ..... 87
4.4 ความอดทนในการร่วมงานวิจัยแบบสหวิทยาการและต่างวัฒนธรรม..... 91

4.5 การอดทนต่อระบบราชการและข้อจำกัดของนโยบายในภาคการศึกษา..... 96
4.6 สรุปองค์ความรู้..... 102

บทที่ 5 ความเมตตากรุณาการให้บริการประชาชนด้วยจิตใจที่ดีงาม

5.1 การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและความทุกข์ของนักศึกษาอย่างจริงใจ..... 104
5.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัยทางอารมณ์..... 109
5.3 การจัดกิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชนด้วยหัวใจแห่งความกรุณา..... 115
5.4 การจัดการความขัดแย้งในที่ทำงานด้วยความเข้าใจและการให้อภัย..... 119
5.5 การสอนให้นักศึกษามองผู้อื่นด้วยใจเมตตาในรายวิชา..... 123
5.6 สรุปองค์ความรู้..... 128

บทที่ 6 ความกตัญญูรู้คุณความเคารพต่อสถาบันและผู้มีพระคุณ

6.1 ส่งเสริมกิจกรรมไหว้ครูเพื่อสืบสานคุณค่าความกตัญญูในสถาบัน..... 130
6.2 สนับสนุนการสร้างพื้นที่ยกย่องบุคลากรผู้มีคุณูปการต่อสถาบัน..... 136
6.3 สร้างเครือข่ายพันธมิตรเชื่อมความรู้ทรัพยากรร่วมพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง..... 141
6.4 กำหนดข้อตกลงร่วมแบ่งบทบาทข้อมูลผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมชัดเจนเสมอ..... 146
6.5 จัดระบบพี่เลี้ยงทางวิชาการเพื่อถ่ายทอดคุณค่าความกตัญญู..... 151
6.6 สรุปองค์ความรู้..... 156

บทที่ 7 การเคารพกฎหมายรักษาความเป็นธรรมและหลักนิติธรรม

7.1 การส่งเสริมจิตสำนึกแห่งความถูกต้องผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน..... 157
7.2 การปฏิบัติหน้าที่วิชาการโดยไม่ใช้อคติ..... 164
7.3 การส่งเสริมวัฒนธรรมการรับผิดในวงวิชาการ..... 170
7.4 การให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ในระบบกฎหมายแก่เยาวชน..... 175
7.5 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เคารพกฎหมายในระบบบริหารมหาวิทยาลัย..... 179
7.6 สรุปองค์ความรู้ห..... 183

บทที่ 8 ความยุติธรรมตัดสินใจโดยไม่ลำเอียง

8.1 สร้างระบบประเมินผลที่โปร่งใสและเท่าเทียมกัน..... 185
8.2 จัดให้มีระบบร้องเรียนและพิจารณาอุทธรณ์อย่างเป็นธรรม..... 190
8.3 สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความเสมอภาค..... 196
8.4 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม “ความยุติธรรมในการตัดสินใจ” สำหรับอาจารย์..... 201

8.5 ใช้ระบบให้คะแนนแบบหลากหลายมิติ..... 206
8.6 สรุปองค์ความรู้..... 212

บทที่ 9 ความโปร่งใสการทำงานที่เปิดเผยและตรวจสอบได้

9.1 การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณวิจัยและการใช้ทรัพยากรอย่างโปร่งใส..... 214
9.2 จัดระบบรับข้อร้องเรียนในงานวิจัยและวิชาการอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้..... 220
9.3 พัฒนาระบบเว็บไซต์กลางที่แสดงข้อมูลการดำเนินงานแต่ละคณะอย่างต่อเนื่อง..... 225
9.4 บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใสของกระบวนการประเมินผล..... 230
9.5 จัดเวทีอภิปราย ประชาพิจารณ์ด้านนโยบายภายในมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ..... 235
9.6 สรุปองค์ความรู้..... 239

บทที่ 10 พัฒนาทักษะเสริมคุณภาพงานสร้างความก้าวหน้าองค์กร

10.1 สร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนต่อเนื่อง..... 241
10.2 ส่งเสริมอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะใหม่ตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี.... 246
10.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาทักษะร่วมกันระหว่างอุดมศึกษาและส่วนอื่น..... 251
10.4 สร้างระบบประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพงาน..... 257
10.5 บูรณาการพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตน..... 262
10.6 สรุปองค์ความรู้เป็น Model..... 267

บรรณานุกรม..... 275
ดัชนีค้นคำ..... 278
ประวัติและผลงานวิชาการผู้เขียน..... 293

บทที่ 1
ความซื่อสัตย์เป็นรากฐานบุคลากรภาครัฐ

ความซื่อสัตย์สุจริตไม่ได้เป็นเพียงแค่คุณธรรมที่บุคลากรภาครัฐควรมี แต่เป็นหลักการสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของระบบราชการ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวช่วยสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม องค์กรภาครัฐที่มีบุคลากรซื่อสัตย์สุจริตย่อมสามารถลดปัญหาการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ความซื่อสัตย์สุจริตยังสะท้อนถึงจิตสำนึกของบุคลากรที่ตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำของตนต่อสังคม การรับสินบน การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด หรือการเลือกปฏิบัติโดยมิชอบ ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อองค์กร แต่ยังบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐโดยรวม ดังนั้น การส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และทำให้ระบบบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น วัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความซื่อสัตย์สุจริตจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีคุณธรรม ทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ และหลีกเลี่ยงแรงกดดันหรือสิ่งยั่วยุที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

1.1 ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส

บุคลากรขององค์กรภาครัฐ ต้องยึดมั่นในหลักความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชนและทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามหลักดังกล่าวหมายถึงการทำงานด้วยความตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนข้อมูล และไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งสามารถนำไปใช้จริงในองค์กรภาครัฐได้โดยการรายงานผลการดำเนินงานตามข้อเท็จจริง หลีกเลี่ยงการปรับเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่มบุคคล ใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างเหมาะสม ไม่ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น การใช้รถราชการไปทำธุระส่วนตัวหรือใช้วัสดุสำนักงานเกินความจำเป็น อีกทั้งต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านจริยธรรมของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด เช่น การปฏิบัติตามระเบียบวินัยในการเบิกจ่ายงบประมาณและหลีกเลี่ยงการมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน

1.1.1 ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส

บุคลากรภาครัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบและไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากประชาชน การปฏิบัติตามหลักดังกล่าวหมายถึงการรายงานผลการดำเนินงานตามข้อเท็จจริง หลีกเลี่ยงการดัดแปลงหรือปกปิดข้อมูลเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่มบุคคล ควรใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างเหมาะสม เช่น ไม่ใช้รถราชการไปทำธุระส่วนตัว และใช้วัสดุสำนักงานอย่างประหยัด นอกจากนี้ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านจริยธรรมของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด เช่น การบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส และหลีกเลี่ยงการมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องคือ หิริโอตตัปปะ (ความละอายต่อบาปและความเกรงกลัวต่อผลของกรรม)

1) เปิดเผยข้อมูลและดำเนินงานด้วยความโปร่งใส: บุคลากรภาครัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส โดยเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **การเผยแพร่ข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน** การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีที่เข้าถึงได้ง่าย และการถ่ายทอดสดการประชุมสำคัญ เช่น การพิจารณางบประมาณโครงการพัฒนาเมือง การดำเนินการเหล่านี้ช่วยลดโอกาสเกิดการทุจริตและเพิ่มความเชื่อมั่นของประชาชน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม **กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ** เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่เปิดเผยมีความถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ หากหน่วยงานรัฐยึดหลักความโปร่งใสในการทำงาน จะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชน และทำให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า: บุคลากรภาครัฐต้องปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน และบริหารงบประมาณด้วยความรับผิดชอบ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)** ซึ่งช่วยให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใส ลดโอกาสในการฮั้วประมูล และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อีกตัวอย่างคือการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกันภายในหน่วยงาน การลดการใช้กระดาษโดยหันมาใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Document) และการลดค่าเดินทางโดยใช้การประชุมออนไลน์แทนหากเป็นไปได้ หากบุคลากรรัฐปฏิบัติตามแนวทางนี้ จะช่วยลดความสูญเปล่าในการใช้จ่าย และทำให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ส่งเสริมช่องทางแจ้งเบาะแสและป้องกันการทุจริต: การสร้างระบบแจ้งเบาะแสที่ปลอดภัยและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการทุจริตในองค์กรภาครัฐ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียนด้านการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช.** ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแจ้งข้อมูลการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐได้ โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน อีกตัวอย่างคือการจัดตั้ง **คณะกรรมการตรวจสอบภายในองค์กร** ที่ทำหน้าที่สุ่มตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตผ่านกิจกรรมรณรงค์ เช่น โครงการ "องค์กรคุณธรรมต้นแบบ" หากบุคลากรภาครัฐสนับสนุนและใช้ช่องทางเหล่านี้อย่างจริงจัง จะช่วยลดปัญหาการทุจริต และทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาลมากขึ้น

1.1.2 ปฏิบัติงานด้วยหลักคุณธรรมและจริยธรรม

การทำงานในองค์กรภาครัฐต้องอาศัยหลักคุณธรรม เช่น **สัจจะ (ความจริงใจ) ขันติ (ความอดทน)** และ **เมตตา (ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น)** เพื่อให้เกิดความร่วมมือและความสามัคคีในการทำงาน การตัดสินใจควรอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ใช้อารมณ์ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ และมีความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น บุคลากรภาครัฐควรใช้หลัก **อิทธิบาท 4** (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ **มีความรักในงาน (ฉันทะ) มีความพยายาม (วิริยะ) มีความเอาใจใส่ในหน้าที่ (จิตตะ)** และ **พิจารณาผลของการกระทำ (วิมังสา)** การนำหลักธรรมเหล่านี้มาใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงานจะช่วยให้บุคลากรภาครัฐมีความซื่อสัตย์และมีจิตสาธารณะ ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นต่อภาครัฐและมีความพึงพอใจในการให้บริการของหน่วยงานรัฐ

1) ตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้องและความเป็นธรรม: บุคลากรภาครัฐต้องใช้หลัก **สัจจะ (ความจริงใจ) และอุเบกขา (ความเป็นกลาง)** ในการตัดสินใจ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงและหลักกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติตามความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือแรงกดดันจากฝ่ายใด ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยของข้าราชการ** ที่ต้องพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมโดยอ้างอิงพยานหลักฐาน ไม่ใช้อารมณ์หรืออคติในการตัดสิน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐหลายแห่งได้มี **ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนออนไลน์** เพื่อให้ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการให้บริการของรัฐ และมีระบบติดตามผลที่ชัดเจน การดำเนินงานเช่นนี้ช่วยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าภาครัฐมีความยุติธรรม และลดโอกาสเกิดการทุจริตหรือการใช้เส้นสายในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ

2) ทำงานด้วยความขยันและใส่ใจในหน้าที่: บุคลากรภาครัฐต้องใช้หลัก **อิทธิบาท 4** โดยเฉพาะ **ฉันทะ (ความรักในงาน) และวิริยะ (ความพยายาม)** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)** ที่พยายามปรับปรุงระบบการให้บริการ เช่น การลดระยะเวลาการทำบัตรประชาชนหรือเอกสารทางราชการจากหลายวันเหลือเพียงไม่กี่ชั่วโมง อีกตัวอย่างหนึ่งคือ **แพลตฟอร์มภาครัฐดิจิทัล (G-Cloud)** ที่ช่วยลดภาระประชาชนในการยื่นเอกสาร ทำให้สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้สะดวกขึ้นผ่านระบบออนไลน์ หากบุคลากรภาครัฐมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในงาน จะช่วยให้การให้บริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดความล่าช้า และทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

3) ให้บริการประชาชนด้วยความเมตตาและอดทน: บุคลากรภาครัฐต้องใช้ **เมตตา (ความปรารถนาดี) และขันติ (ความอดทน)** ในการให้บริการประชาชน ไม่แสดงอารมณ์หงุดหงิดหรือรำคาญเมื่อต้องรับมือกับข้อร้องเรียน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **เจ้าหน้าที่ศูนย์ดำรงธรรม** ที่ต้องรับฟังปัญหาของประชาชนที่มาร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาความไม่เป็นธรรมจากหน่วยงานรัฐ และพยายามช่วยเหลือให้ได้รับการแก้ไขที่เป็นธรรม อีกตัวอย่างคือ **เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางจราจรและช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน** ซึ่งต้องใช้ความอดทนในการทำงานภายใต้ความกดดันสูง หากเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้บริการประชาชนด้วยความจริงใจและอดทน จะช่วยลดความขัดแย้ง และทำให้ประชาชนรู้สึกว่าภาครัฐเป็นที่พึ่งพิงได้อย่างแท้จริง

1.1.3 มุ่งเน้นการพัฒนาตนเองและองค์กร

บุคลากรภาครัฐต้องมีแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี โดยใช้หลัก **ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา)** กล่าวคือ **รักษาวินัยและความประพฤติที่ดี (ศีล) มีสมาธิและความมุ่งมั่นในการทำงาน (สมาธิ)** และ **เรียนรู้และพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน (ปัญญา)** หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเข้ารับการอบรมและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเชิงพุทธ และการใช้หลัก **โยนิโสมนสิการ (การคิดอย่างแยบคาย)** ในการตัดสินใจ หากบุคลากรมีการพัฒนาตนเองเสมอ สามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและตอบความต้องการของประชาชน

1) พัฒนาทักษะและเรียนรู้ตลอดชีวิต; บุคลากรภาครัฐต้องมี **แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)** เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนโยบายของรัฐ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการอบรมทักษะดิจิทัลของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA)** ที่ช่วยให้ข้าราชการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบ e-Government และ Big Data เพื่อปรับปรุงงานบริการภาครัฐให้ทันสมัย นอกจากนี้ บุคลากรภาครัฐควรศึกษาด้วยตนเองผ่านหลักสูตรออนไลน์ หรือเข้าร่วมอบรมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น โครงการ "ไทยมีงานทำ" ของกระทรวงแรงงาน ที่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่รัฐพัฒนาทักษะเพิ่มเติม การมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย จะช่วยให้บุคลากรภาครัฐทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

2) นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน: บุคลากรภาครัฐต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **การใช้ระบบ e-Document แทนเอกสารกระดาษในหน่วยงานราชการ** ซึ่งช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน อีกตัวอย่างคือ **การใช้แอปพลิเคชัน G-Wallet ในโครงการภาครัฐ** เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงสวัสดิการและเงินช่วยเหลือจากรัฐได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การประชุมออนไลน์ผ่านระบบ Video Conference ก็ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและทำให้การทำงานสะดวกขึ้น หากบุคลากรภาครัฐสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้หน่วยงานมีความคล่องตัวมากขึ้น และให้บริการประชาชนได้รวดเร็วขึ้น

3) ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาและพัฒนาองค์กร: บุคลากรภาครัฐควรใช้ **โยนิโสมนสิการ (การคิดอย่างแยบคาย)** ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการพัฒนาระบบบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)** ที่ช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและทำให้ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐได้สะดวกขึ้น อีกตัวอย่างคือ **การวิเคราะห์ข้อมูลและนำ AI มาช่วยคาดการณ์แนวโน้มปัญหาทางสังคม** เช่น การใช้ข้อมูลจากระบบทะเบียนราษฎร์ในการวางแผนนโยบายสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ หากบุคลากรภาครัฐมีทักษะคิดวิเคราะห์ที่ดี จะช่วยให้หน่วยงานสามารถปรับปรุงการทำงานและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1.4 มีจิตสำนึกในการรับใช้ประชาชนและส่วนรวม

บุคลากรภาครัฐต้องตระหนักว่าหน้าที่หลักของตนคือการรับใช้ประชาชนด้วยความเสียสละและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เช่น การให้บริการประชาชนอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม การลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน และการสื่อสารกับประชาชนอย่างโปร่งใสและเข้าใจง่าย หลักธรรมที่เกี่ยวข้องคือ **สังคหวัตถุ 4** ได้แก่ **ทาน (การให้) ปิยวาจา (การพูดจาด้วยความสุภาพและจริงใจ) อัตถจริยา (การทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม)** และ **สมานัตตา (ความเสมอภาคและการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน)** หากบุคลากรภาครัฐนำหลักธรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติ จะทำให้หน่วยงานภาครัฐได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชน และส่งเสริมให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

1) ให้บริการประชาชนอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม: บุคลากรภาครัฐต้องให้บริการประชาชนโดยคำนึงถึงความสะดวกและความเป็นธรรม ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)** ของกรมการปกครอง ที่ช่วยลดขั้นตอนในการทำบัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน และเอกสารราชการให้

รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ **สำนักงานประกันสังคม** ได้พัฒนาแอปพลิเคชัน "SSO Connect" เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบสิทธิประโยชน์และยื่นเรื่องออนไลน์ได้โดยไม่ต้องเดินทาง ลดความยุ่งยากในการเข้าถึงบริการ หากบุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลัก **อัตถจริยา (การทำงานเพื่อส่วนรวม)** และพัฒนาแนวทางการทำงานให้รวดเร็วขึ้น จะช่วยให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก โปร่งใส และเป็นธรรม

2) สื่อสารกับประชาชนอย่างโปร่งใสและเข้าใจง่าย: บุคลากรภาครัฐต้องมี **ปิยวาจา (การพูดจาสุภาพและจริงใจ)** และให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนแก่ประชาชน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ศูนย์ดำรงธรรม** ที่เปิดช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนปัญหาการบริการภาครัฐ และแจ้งผลการดำเนินงานผ่านเว็บไซต์และสายด่วน 1567 อีกตัวอย่างคือ **เพจ Facebook ของหน่วยงานราชการ เช่น กรมควบคุมโรค และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ** ที่ใช้สื่อออนไลน์ในการแจ้งเตือนข่าวสารที่สำคัญ เช่น สถานการณ์โรคระบาดหรือกฎจราจรใหม่ หากเจ้าหน้าที่รัฐสื่อสารกับประชาชนอย่างโปร่งใส จะช่วยให้เกิดความไว้วางใจและลดความสับสนในการรับบริการ

3) ปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม: บุคลากรภาครัฐต้องให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการ "โรงเรียนผู้สูงอายุ" ของกรมกิจการผู้สูงอายุ** ที่ให้ความรู้และทักษะแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ **การให้บริการล่ามภาษามือในโรงพยาบาลรัฐ** เพื่อช่วยเหลือผู้พิการทางการได้ยินในการสื่อสารกับแพทย์ การดำเนินงานเหล่านี้เป็นการปฏิบัติตามหลัก **สมานัตตา (การให้ความเท่าเทียมกัน)** ทำให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างเป็นธรรม ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่เท่าเทียมที่มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

1.1.5 ประโยชน์จากความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสในองค์กรภาครัฐ

ความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสในองค์กรภาครัฐช่วยเสริมสร้างการแบ่งปันข้อมูลที่ถูกต้องและโปร่งใส ส่งผลให้การตัดสินใจมีพื้นฐานจากข้อเท็จจริง พร้อมทั้งทำให้การเรียนรู้และการสื่อสารในองค์กรทันสมัยและสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ โดยสร้างความเชื่อมั่นในการวิจัยและพัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

1) เป็นประโยชน์ด้านความรู้: ความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใสในองค์กรภาครัฐช่วยเสริมสร้างความรู้และการแบ่งปันข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลอย่างโปร่งใสและไม่บิดเบือน ทำให้บุคลากรและประชาชนได้รับข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้อง ส่งเสริมการตัดสินใจที่มีพื้นฐานจากข้อเท็จจริง

2) ด้านทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: การบริหารงานอย่างโปร่งใสและซื่อสัตย์ทำให้การสื่อสารและการเรียนรู้ในองค์กรเป็นไปอย่างทันสมัย และสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวิชาการ โดยใช้ข้อมูลที่มีความโปร่งใสเพื่อการวิจัยและพัฒนางานที่มีคุณภาพ

3) ด้านประโยชน์ต่อวงวิชาการ: การปฏิบัติตามหลักความซื่อสัตย์ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในวงวิชาการ เช่น การทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ข้อมูลที่โปร่งใสและมีจริยธรรม ส่งผลให้การวิจัยและการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการพัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

1.2 นำหลักฆราวาสธรรม 4 มาใช้ในงานราชการ

บุคลากรในองค์กรของรัฐสามารถนำหลัก **ฆราวาสธรรม 4** มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดย **สัจจะ** คือการพูดความจริงและทำงานอย่างตรงไปตรงมา เช่น การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนและดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนด **ทมะ** คือการฝึกฝนตนเองและรักษาวินัย เช่น การปฏิบัติตามระเบียบราชการอย่างเคร่งครัดและพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน **ขันติ** คือความอดทนต่อแรงกดดันและอุปสรรค เช่น อดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างและแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ **จาคะ** คือความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การอุทิศเวลาในการให้บริการประชาชนอย่างเต็มที่โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว เมื่อบุคลากรภาครัฐนำหลักธรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติ

1.2.1 ยึดมั่นในสัจจะ: ความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการทำงาน

บุคลากรภาครัฐต้องพูดความจริงและทำงานอย่างตรงไปตรงมา **(สัจจะ)** ซึ่งหมายถึงการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนแก่ประชาชน รวมถึงการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ตัวอย่างเช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ โครงการ และผลลัพธ์ของนโยบายอย่างตรงไปตรงมา หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือคลุมเครือ นอกจากนี้ การรับฟังปัญหาของประชาชนและให้คำตอบที่ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญ บุคลากรควรหลีกเลี่ยงการรับผลประโยชน์ส่วนตัวจากตำแหน่งหน้าที่ และต้องปฏิบัติงานตามกฎหมายและจริยธรรมอย่างเคร่งครัด หากนำหลักสัจจะมาใชจริง จะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากสังคม

1) เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส: บุคลากรภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ระบบข้อมูลภาครัฐแบบเปิด (Open Government Data)** ที่ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลด้านงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และโครงการของภาครัฐผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน เช่น เว็บไซต์ "ภาษีไปไหน" ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ที่แสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ อีกตัวอย่างคือ **การถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการแถลงข่าวของหน่วยงานรัฐ** เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลโดยตรง หากบุคลากรภาครัฐเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส จะช่วยสร้างความไว้วางใจ ลดปัญหาการทุจริต และทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐได้อย่างแท้จริง

2) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผลประโยชน์ส่วนตัว: บุคลากรภาครัฐต้องหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ระบบ e-GP (Electronic Government Procurement)** หรือการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ช่วยป้องกันการฮั้วประมูลและทำให้การใช้จ่ายงบประมาณมีความโปร่งใส นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินโครงการ **"เจ้าหน้าที่รัฐต้นแบบด้านคุณธรรมและความโปร่งใส"** เพื่อยกย่องข้าราชการที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต หากบุคลากรภาครัฐปฏิบัติตามแนวทางนี้ จะช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงาน

3) รับฟังและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน: บุคลากรภาครัฐต้องให้ข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างจริงใจ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล 1111** ที่เปิดให้ประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาและติดตามผลการดำเนินงานของภาครัฐได้ อีกตัวอย่างคือ

ศูนย์ดำรงธรรม ที่มีอยู่ในทุกจังหวัดและอำเภอ ซึ่งทำหน้าที่รับฟังปัญหาของประชาชน ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม หากเจ้าหน้าที่รัฐให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จะช่วยลดความเข้าใจผิด และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในหน่วยงานของรัฐมากขึ้น

1.2.2 ทมะ: การฝึกฝนตนเองและรักษาวินัยในการทำงาน

บุคลากรภาครัฐควรมี **ทมะ** หรือการฝึกฝนตนเองเพื่อรักษาระเบียบวินัยและพัฒนาทักษะในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานและข้อบังคับของทางราชการเป็นสิ่งจำเป็น เช่น การเข้าออกงานตรงเวลา การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และการป้องกันการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ นอกจากนี้ บุคลากรภาครัฐต้องพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน หรือการอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเจรจาต่อรอง และการให้บริการประชาชนที่เป็นมิตรและมีประสิทธิภาพ การมีวินัยในตนเองยังรวมถึงการควบคุมอารมณ์และปฏิบัติงานอย่างมีสติ หากบุคลากรมีวินัยและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จะช่วยให้การบริหารงานมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในสังคม

1) ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด: บุคลากรภาครัฐต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยของหน่วยงาน เช่น การเข้าออกงานตรงเวลา การแต่งกายสุภาพ และการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการส่งเสริมวินัยข้าราชการของสำนักงาน ก.พ.** ที่เน้นการสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ เช่น การห้ามรับของขวัญจากผู้มาติดต่อราชการ นอกจากนี้ หลายหน่วยงานได้ใช้ระบบ **"Time Attendance"** เพื่อตรวจสอบเวลาทำงานของข้าราชการและป้องกันการขาดงานโดยไม่มีเหตุผล หากบุคลากรรัฐรักษาวินัยในการทำงาน จะช่วยให้หน่วยงานมีความเป็นระเบียบ เพิ่มความน่าเชื่อถือ และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของภาครัฐ

2) พัฒนาความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน: บุคลากรภาครัฐต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการอบรมพัฒนาทักษะดิจิทัล" ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA)** ที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบ e-Government และ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน อีกตัวอย่างคือ **หลักสูตรอบรมของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน** ที่จัดฝึกอบรมด้านภาวะผู้นำ การเจรจาต่อรอง และการให้บริการประชาชนอย่างมืออาชีพ หากบุคลากรรัฐหมั่นพัฒนาความรู้และทักษะ จะช่วยให้การบริหารงานมีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

3) ควบคุมอารมณ์และปฏิบัติงานด้วยสติและความรับผิดชอบ: บุคลากรภาครัฐต้องควบคุมอารมณ์และปฏิบัติงานอย่างมีสติ โดยเฉพาะเมื่อต้องให้บริการประชาชน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการอบรมการพัฒนาทักษะการบริหารอารมณ์" ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น** ที่ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐให้สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด และให้บริการประชาชนด้วยความอดทน อีกตัวอย่างคือ **การใช้แนวทางสันติวิธีในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศูนย์ดำรงธรรม** ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดการปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากบุคลากรภาครัฐปฏิบัติงานด้วยสติและความรับผิดชอบ จะช่วยลดความขัดแย้งในการทำงาน และทำให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ

1.2.3 ขันติ: ความอดทนและการทำงานด้วยสติปัญญา

บุคลากรภาครัฐต้องมี **ขันติ** หรือความอดทนต่อแรงกดดันและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน เช่น ความเห็นที่แตกต่างจากเพื่อนร่วมงานหรือจากประชาชน ควรรับฟังความคิดเห็นด้วยใจเป็นกลาง ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ และมีสติในการแก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น การรับมือกับข้อร้องเรียนของประชาชนโดยไม่โต้ตอบด้วยอารมณ์ หรือการทำงานภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากรโดยไม่ท้อถอย นอกจากนี้ การทำงานในหน่วยงานของรัฐมักมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน บุคลากรต้องมีความอดทนในการดำเนินงานตามกระบวนการและแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ หากนำหลักขันติไปปฏิบัติ จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีภายในองค์กร

1) อดทนต่อแรงกดดันในการทำงานและรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดใจ: บุคลากรภาครัฐต้องอดทนต่อความเห็นที่แตกต่างและรับฟังประชาชนด้วยใจเป็นกลาง ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ศูนย์ดำรงธรรมของกระทรวงมหาดไทย** ซึ่งเปิดรับข้อร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาด้านราชการ เจ้าหน้าที่ต้องมีขันติรับฟังปัญหาโดยไม่แสดงอารมณ์ และพยายามหาทางแก้ไขอย่างเป็นธรรม อีกตัวอย่างคือ **เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ** ที่ต้องรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และข้อร้องเรียนเกี่ยวกับงานตำรวจ โดยต้องใช้สติในการตอบคำถามและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การรับฟังและอดทนต่อแรงกดดันช่วยลดความขัดแย้งและทำให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) อดทนต่อข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบริหารงานด้วยสติปัญญา: การทำงานในภาครัฐมักมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร บุคลากรต้องใช้ขันติและสติปัญญาในการบริหารงาน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการพัฒนาระบบราชการดิจิทัล (Digital Government)** ที่ช่วยลดการใช้เอกสารกระดาษและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน อีกตัวอย่างคือ **โรงพยาบาลของรัฐที่ต้องบริหารเตียงและเวชภัณฑ์อย่างจำกัด** บุคลากรทางการแพทย์ต้องอดทนต่อภาระงานหนัก และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากบุคลากรภาครัฐสามารถจัดการปัญหาด้วยเหตุผล สติปัญญา ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพแม้ในสภาวะที่ท้าทาย

3) อดทนต่อกระบวนการทำงานที่ซับซ้อน และมุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล: หน่วยงานภาครัฐมักมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ใช้เวลานาน บุคลากรต้องมีขันติและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **กระทรวงคมนาคมที่ต้องดำเนินโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่** เช่น รถไฟความเร็วสูง ซึ่งต้องผ่านหลายกระบวนการอนุมัติ เจ้าหน้าที่ต้องอดทนต่อแรงกดดันจากสังคมและมุ่งมั่นดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง อีกตัวอย่างคือ **เจ้าหน้าที่กรมที่ดินที่ต้องตรวจสอบเอกสารสิทธิ์และข้อพิพาทที่ดิน** ซึ่งมักใช้เวลานาน เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความอดทน และอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ หากบุคลากรภาครัฐใช้ขันติและเหตุผลในการทำงาน จะช่วยให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

1.2.4 จาคะ: ความเสียสละเพื่อประโยชน์ของประชาชน

บุคลากรภาครัฐต้องมี **จาคะ** หรือความเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยให้บริการประชาชนอย่างเต็มที่โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่รัฐที่ให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจแม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรหรือปริมาณงานที่มาก นอกจากนี้ จาคะยังหมายถึงการสละเวลาและความ

สะดวกสบายส่วนตัวเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น การทำงานล่วงเวลาเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน หรือการอาสาทำงานที่เกินความรับผิดชอบของตนเองเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น หากบุคลากรภาครัฐนำหลักจาคะมาใช้ จะช่วยให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีขึ้น และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐเป็นที่ไว้วางใจของสังคม

1) เสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน: บุคลากรภาครัฐต้องมีจิตสาธารณะและพร้อมเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือประชาชน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของรัฐ** ที่ทุ่มเททำงานล่วงเวลาในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยเป็นไปอย่างทั่วถึง แม้ว่าจะต้องเผชิญกับภาระงานหนักและความเสี่ยง อีกตัวอย่างคือ **เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ที่ออกช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมหรือไฟไหม้โดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย หากบุคลากรภาครัฐมีความเสียสละเช่นนี้ จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และทำให้หน่วยงานของรัฐเป็นที่ไว้วางใจมากขึ้น

2) อาสาทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว: บุคลากรภาครัฐควรมีจิตอาสาในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน แม้จะอยู่นอกเหนือหน้าที่รับผิดชอบ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **ข้าราชการครูในโรงเรียนชนบท** ที่อาสาสอนนักเรียนพิเศษนอกเวลา หรือจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย อีกตัวอย่างคือ **เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการประชาชนของกระทรวงมหาดไทย** ที่อาสาทำงานในวันหยุดเพื่อให้ประชาชนสามารถทำเอกสารราชการ เช่น บัตรประชาชนหรือทะเบียนบ้าน ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาหยุดงาน การทำงานด้วยความเสียสละเช่นนี้ช่วยให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกขึ้น และส่งเสริมให้ภาครัฐเป็นที่พึ่งพิงของประชาชน

3) ใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างคุ้มค่า: บุคลากรภาครัฐต้องมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการแบ่งปันอุปกรณ์สำนักงานของหน่วยงานราชการบางแห่ง** ที่นำอุปกรณ์ที่ยังใช้งานได้มาแจกจ่ายให้หน่วยงานที่ขาดแคลน แทนที่จะจัดซื้อใหม่ อีกตัวอย่างคือ **ข้าราชการท้องถิ่นที่นำวัสดุเหลือใช้จากโครงการของรัฐมาพัฒนาเป็นสิ่งของที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน** เช่น การนำป้ายไวนิลเก่ามาทำกระเป๋าแจกจ่ายให้ชาวบ้าน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเช่นนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายของรัฐ และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากงบประมาณแผ่นดิน

1.2.5 ประโยชน์จากหลักฆราวาสธรรม 4 มาใช้ในองค์กรของรัฐ

หลักสัจจะช่วยให้ข้อมูลถูกต้องและโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ, ส่วนหลักทมะส่งเสริมการพัฒนาตนเองและปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ๆ, ขณะที่หลักขันติช่วยให้บุคลากรภาครัฐมีความอดทนในการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล, ส่งผลต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพในองค์กรและวงวิชาการ.

1) ด้านความรู้: หลักสัจจะช่วยให้ข้อมูลที่ถูกต้องและโปร่งใสมีการแบ่งปันอย่างชัดเจน, ทำให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องในการตัดสินใจ.

2) ด้านทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: การฝึกฝนตนเองตามหลักทมะช่วยให้บุคลากรภาครัฐสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและวิชาการที่ทันสมัย, ยกระดับการบริหารงานและบริการประชาชน.

3) ด้านประโยชน์ต่อวงวิชาการ: หลักขันติช่วยสร้างความอดทนและความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล, ทำให้การทำงานในภาครัฐเป็นไปอย่างราบรื่นและส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพในวงวิชาการ.

1.3 บริหารองค์กรภาครัฐด้วยความรับผิดชอบ

การบริหารองค์กรภาครัฐต้องดำเนินงานด้วย **ความรับผิดชอบ** โดยคำนึงว่าทรัพยากรและงบประมาณที่ใช้มาจากภาษีของประชาชน บุคลากรภาครัฐจึงต้องใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หลีกเลี่ยงการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ลดงบประมาณฟุ่มเฟือยและใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ต้องดำเนินงาน **อย่างโปร่งใส** โดยเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เช่น การเผยแพร่ผลการดำเนินงานบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน การจัดทำรายงานทางการเงินที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงต้อง **ลดขั้นตอนที่ซับซ้อน** ในการให้บริการประชาชน เช่น การปรับปรุงระบบราชการให้สะดวกและรวดเร็วขึ้นผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อบุคลากรภาครัฐปฏิบัติตามแนวทางนี้จะช่วยให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3.1 ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

บุคลากรภาครัฐต้องตระหนักว่าทรัพยากรและงบประมาณที่ใช้มาจากภาษีของประชาชน การใช้จ่ายทุกอย่างต้องเกิดประโยชน์สูงสุด ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ลดงบประมาณการจัดกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม หลีกเลี่ยงการจัดซื้ออุปกรณ์ที่เกินความจำเป็น และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรซ้ำหรือหมุนเวียนให้คุ้มค่า นอกจากนี้ ควรนำแนวคิด **เศรษฐกิจพอเพียง** มาใช้ในการบริหาร เช่น การใช้พลังงานอย่างประหยัด และการควบคุมงบประมาณในทุกขั้นตอน การทำเช่นนี้จะช่วยให้หน่วยงานรัฐลดต้นทุนในการดำเนินงาน ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มงบประมาณสำหรับโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรภาครัฐ และสร้างความไว้วางใจจากประชาชน

1) ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า: บุคลากรภาครัฐต้องใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง โดยตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการลดค่าใช้จ่ายด้านเอกสารของหน่วยงานรัฐ** โดยหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้เปลี่ยนจากการใช้กระดาษเป็นระบบ **e-Document** ทำให้ลดงบประมาณด้านกระดาษและหมึกพิมพ์ได้อย่างมาก อีกตัวอย่างคือ **การจัดประชุมออนไลน์แทนการเดินทางไปประชุมต่างจังหวัด** เช่น การใช้ระบบ Video Conference ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งช่วยลดค่าเดินทางและค่าที่พักของเจ้าหน้าที่ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าทำให้รัฐสามารถนำเงินไปพัฒนาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้มากขึ้น

2) ใช้พลังงานและทรัพยากรสำนักงานอย่างประหยัด: การลดการใช้พลังงานและทรัพยากรในสำนักงานช่วยลดต้นทุนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการประหยัดพลังงานในสถานที่ราชการ** ของกระทรวงพลังงาน ที่ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐใช้หลอดไฟ LED ตั้งระบบปิด-เปิดไฟอัตโนมัติ และปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศให้อยู่ที่ 25 องศาเซลเซียสเพื่อประหยัดไฟ อีกตัวอย่างคือ **สำนักงานเขตบางรักที่ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียภายในสำนักงาน** ทำให้นำน้ำกลับมาใช้รดต้นไม้และทำความสะอาดได้ หากทุกหน่วยงานนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จะช่วยลดค่าใช้จ่ายของรัฐและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3) นำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด: บุคลากรภาครัฐควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและหลีกเลี่ยงการจัดซื้อที่ไม่จำเป็น ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการแบ่งปันอุปกรณ์สำนักงานของหน่วยงานรัฐ** เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานที่ยังใช้งานได้มาแจกจ่ายให้หน่วยงานที่ขาดแคลนแทนที่จะสั่งซื้อใหม่ อีกตัวอย่างคือ **การรีไซเคิลวัสดุเหลือใช้** เช่น กรมทางหลวงนำยางรถยนต์เก่ามาทำแบริเออร์แทนการใช้พลาสติก ซึ่งช่วยลดต้นทุนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หากบุคลากรภาครัฐบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การดำเนินงานของภาครัฐเป็นไปอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

1.3.2 ดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

ความโปร่งใสเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารภาครัฐที่มีความรับผิดชอบ บุคลากรต้องเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เช่น การเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน รายงานการใช้งบประมาณ และการจัดซื้อจัดจ้างที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มความโปร่งใส เช่น การใช้ระบบออนไลน์ในการติดตามโครงการภาครัฐ และการเปิดให้ประชาชนสามารถส่งข้อเสนอแนะผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล นอกจากนี้ บุคลากรภาครัฐต้องหลีกเลี่ยงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน และปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม การทำงานอย่างโปร่งใสไม่เพียงช่วยป้องกันการทุจริต แต่ยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรภาครัฐ

1) เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้: บุคลากรภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **เว็บไซต์ "GovSpending" ของกรมบัญชีกลาง** ที่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานรัฐได้แบบเรียลไทม์ อีกตัวอย่างคือ **การประกาศข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-GP (Electronic Government Procurement)** ซึ่งช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบรายละเอียดการใช้จ่ายภาครัฐได้ หากหน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลอย่างชัดเจน จะช่วยลดโอกาสการทุจริตและทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อระบบราชการ

2) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มความโปร่งใสในการทำงาน: บุคลากรภาครัฐควรใช้เทคโนโลยีเพื่อทำให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"แอปพลิเคชันตาสับปะรด" ของสำนักงาน ป.ป.ช.** ที่เปิดให้ประชาชนแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐได้โดยตรง อีกตัวอย่างคือ **ระบบติดตามความคืบหน้าของโครงการก่อสร้างภาครัฐของกระทรวงคมนาคม** ที่เผยแพร่ความคืบหน้าของโครงการขนาดใหญ่ เช่น รถไฟฟ้า และทางหลวงบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ข้อมูลของหน่วยงานรัฐโปร่งใสและทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ง่ายขึ้น

3) ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและส่งเสริมจริยธรรมในการทำงาน: บุคลากรภาครัฐต้องหลีกเลี่ยงการมีผลประโยชน์ทับซ้อนและปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"นโยบาย No Gift Policy" ของหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. และกระทรวงมหาดไทย** ที่ห้ามเจ้าหน้าที่รัฐรับของขวัญหรือผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ อีกตัวอย่างคือ **การกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช.** เพื่อป้องกันการทุจริตและตรวจสอบความผิดปกติทางการเงิน หากบุคลากรภาครัฐมีจริยธรรมและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน จะช่วยให้การทำงานมีความโปร่งใส และได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน

1.3.3 ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สะดวกและรวดเร็ว

การให้บริการประชาชนต้องมีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนที่ซับซ้อน และมุ่งเน้นความสะดวกสบายของประชาชนเป็นหลัก บุคลากรภาครัฐควรปรับปรุงระบบราชการโดยใช้ **เทคโนโลยีดิจิทัล** เช่น ระบบยื่นคำร้องออนไลน์ ระบบจองคิวล่วงหน้า และการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์แทนเอกสารกระดาษ เพื่อลดภาระของประชาชนและเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ นอกจากนี้ การบริหารงานต้องมีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้โดยไม่ต้องเดินทางหลายรอบ หากบุคลากรภาครัฐสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รวดเร็วและไม่ซับซ้อน จะช่วยลดความไม่พอใจของประชาชนและทำให้หน่วยงานรัฐมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

1) ใช้ระบบดิจิทัลเพื่อลดขั้นตอนการทำงานและเอกสาร: บุคลากรภาครัฐควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดขั้นตอนและทำให้บริการมีความรวดเร็วขึ้น ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"ระบบบัตรประชาชนดิจิทัล (Digital ID)" ของกรมการปกครอง** ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถใช้บัตรประชาชนผ่านแอปพลิเคชันแทนการพกบัตรจริง ลดเวลาการตรวจสอบเอกสาร อีกตัวอย่างคือ **ระบบ e-Document ของสำนักงานประกันสังคม** ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถยื่นเอกสารและตรวจสอบสิทธิ์ออนไลน์ได้โดยไม่ต้องเดินทางไปสำนักงาน หากหน่วยงานภาครัฐใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่ จะช่วยลดภาระของประชาชน ลดต้นทุนด้านเอกสาร และทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) พัฒนาระบบจองคิวล่วงหน้าเพื่อลดเวลารอคอย: การให้บริการที่รวดเร็วต้องลดเวลารอคอยของประชาชน โดยใช้ระบบจองคิวล่วงหน้า ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"แอป QueQ" ที่นำมาใช้ในสำนักงานขนส่งและโรงพยาบาลของรัฐ** ช่วยให้ประชาชนสามารถจองคิวล่วงหน้าและเลือกเวลาที่สะดวกได้ แทนที่จะต้องมารอคิวนาน อีกตัวอย่างคือ **ระบบจองคิวล่วงหน้าของกรมการขนส่งทางบก** สำหรับการต่อใบขับขี่และชำระภาษีรถยนต์ ที่ช่วยลดความแออัดในสำนักงาน หากหน่วยงานรัฐใช้ระบบจองคิวอย่างแพร่หลาย จะช่วยลดความไม่พอใจของประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

3) เปิดช่องทางให้บริการที่เข้าถึงง่ายโดยไม่ต้องเดินทางหลายรอบ: หน่วยงานภาครัฐควรเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องเดินทางซ้ำ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการขยายบริการชำระภาษีผ่านเซเว่นอีเลฟเว่น" ของกรมสรรพากร** ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถชำระภาษีได้สะดวกโดยไม่ต้องไปสำนักงานสรรพากร อีกตัวอย่างคือ **"บริการรับแจ้งเกิด-แจ้งตายผ่านโรงพยาบาล"** ที่ช่วยลดขั้นตอนในการขอเอกสารราชการโดยให้โรงพยาบาลส่งข้อมูลตรงไปยังสำนักทะเบียนราษฎร์ หากหน่วยงานภาครัฐปรับปรุงระบบให้ประชาชนสามารถใช้บริการผ่านหลายช่องทาง จะช่วยลดภาระและเพิ่มความสะดวกในการรับบริการจากภาครัฐ

1.3.4 ยึดหลักความรับผิดชอบต่อประชาชนเป็นสำคัญ

บุคลากรภาครัฐต้องตระหนักว่าหน้าที่ของตนคือการให้บริการประชาชน ไม่ใช่เพียงแค่ปฏิบัติตามระเบียบ แต่ต้องมีจิตสำนึกในการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคม การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีช่องทางให้ประชาชนสามารถเสนอแนะ ติชม หรือร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน และนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น นอกจากนี้ บุคลากรภาครัฐต้องมีความรับผิดชอบต่อการ

ตัดสินใจของตนเอง หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ควรยอมรับและดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว ความรับผิดชอบนี้จะช่วยให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กร

1) เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและนำไปปรับปรุงการทำงาน: บุคลากรภาครัฐต้องรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนและนำไปพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"ศูนย์ดำรงธรรม" ของกระทรวงมหาดไทย** ที่เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนทั้งทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ และศูนย์บริการในทุกจังหวัด อีกตัวอย่างคือ **"แอปพลิเคชัน Traffy Fondue" ของกรุงเทพมหานคร** ที่เปิดให้ประชาชนแจ้งปัญหา เช่น ถนนชำรุด ไฟทางเสีย ผ่านแอป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถตอบกลับและดำเนินการแก้ไขได้ หากหน่วยงานรัฐให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนและนำมาปรับปรุงบริการ จะช่วยสร้างความไว้วางใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

2) รับผิดชอบต่อการตัดสินใจและแก้ไขข้อผิดพลาดโดยเร็ว

บุคลากรภาครัฐต้องมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง และหากเกิดข้อผิดพลาดต้องเร่งแก้ไข ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **กรณีกรมสรรพากรยกเลิกค่าธรรมเนียม E-Payment หลังประชาชนร้องเรียน** ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานรัฐรับฟังปัญหาและแก้ไขอย่างรวดเร็ว อีกตัวอย่างคือ **การที่กระทรวงพาณิชย์ออกมาตรการควบคุมราคาสินค้าในช่วงเงินเฟ้อ** หลังประชาชนร้องเรียนเรื่องค่าครองชีพสูงขึ้น หากเจ้าหน้าที่รัฐมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว จะช่วยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐ

3) ให้บริการประชาชนด้วยความจริงใจและโปร่งใส

การให้บริการประชาชนต้องมุ่งเน้นความโปร่งใส และปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณภาครัฐ" ผ่านเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง** ที่ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานรัฐ อีกตัวอย่างคือ **สำนักงานขนส่งทางบกที่พัฒนาแอปพลิเคชัน DLT QR Licence** เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงใบขับขี่ดิจิทัลและลดขั้นตอนการต่อใบอนุญาต หากเจ้าหน้าที่รัฐให้บริการประชาชนอย่างโปร่งใสและมีความจริงใจ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและทำให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3.5 ประโยชน์จากบริหารองค์กรภาครัฐด้วยความรับผิดชอบ

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในภาครัฐ, ขณะที่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้การบริหารทันสมัยและยืดหยุ่น. นอกจากนี้, ความโปร่งใสในการดำเนินงานช่วยสร้างความเชื่อมั่นในวงวิชาการและพัฒนาการบริการภาครัฐ.

1) ประโยชน์ด้านความรู้: การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสช่วยให้บุคลากรภาครัฐเข้าใจถึงการบริหารที่ยั่งยืนและคุ้มค่า, ส่งเสริมการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน.

2) ด้านทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานช่วยให้บุคลากรภาครัฐสามารถปรับตัวทันสมัยต่อการพัฒนาในด้านการให้บริการและการบริหารงาน.

3) ด้านประโยชน์ต่อวงวิชาการ: การดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในวงวิชาการ, ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ.

1.4 สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรม

องค์กรภาครัฐของประเทศไทยควรสร้าง **วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรม** โดยกำหนดค่านิยมที่เน้น **ความซื่อสัตย์และโปร่งใส** ในการทำงาน แนวทางที่ปฏิบัติได้จริง ได้แก่ **การจัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม** เพื่อให้บุคลากรเข้าใจและนำหลักพุทธธรรม เช่น **อริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8** ไปปรับใช้ในชีวิตการทำงาน นอกจากนี้ ควร **ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความซื่อสัตย์** เช่น จัดให้มีช่องทางแจ้งเบาะแสการทุจริตโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน และป้องกันการกลั่นแกล้งผู้แจ้งเหตุ อีกทั้งการ **ให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณ** จะช่วยสร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร เมื่อบุคลากรปฏิบัติตามแนวทางนี้ จะช่วยลดปัญหาการทุจริต เสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงาน และทำให้ภาครัฐเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนมากขึ้น

1.4.1 กำหนดค่านิยมองค์กรที่เน้นคุณธรรมและความโปร่งใส

องค์กรภาครัฐควรมีค่านิยมที่ชัดเจนในการส่งเสริมคุณธรรม โดยกำหนดให้ **ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ** เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน บุคลากรต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีสามารถทำได้โดยการสื่อสารค่านิยมเหล่านี้ผ่านป้ายประกาศ คู่มือพนักงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ ควรมีมาตรการตรวจสอบการทำงานที่ชัดเจน เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้จ่ายงบประมาณต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ หากบุคลากรภาครัฐเข้าใจและยึดมั่นในค่านิยมเหล่านี้ จะช่วยลดปัญหาการทุจริต และส่งเสริมให้การทำงานมีความโปร่งใสมากขึ้น

1) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อสัตย์และความโปร่งใส: องค์กรภาครัฐต้องปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์และความโปร่งใสให้แก่บุคลากร ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **โครงการ "Integrity Pact" ของสำนักงาน ป.ป.ช.** ที่ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริต อีกตัวอย่างคือ **"โครงการ No Gift Policy" ของหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุข** ที่ห้ามเจ้าหน้าที่รับของขวัญจากผู้มาติดต่อราชการ การกำหนดนโยบายเช่นนี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส ลดการใช้ตำแหน่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และเพิ่มความไว้วางใจจากประชาชน

2) สื่อสารค่านิยมองค์กรผ่านการอบรมและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน: องค์กรภาครัฐควรเผยแพร่ค่านิยมด้านคุณธรรมและความโปร่งใสผ่านการอบรมและแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการพัฒนาจริยธรรมข้าราชการ" ของสำนักงาน ก.พ.** ที่จัดอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมการทำงานให้แก่ข้าราชการ อีกตัวอย่างคือ **การออกคู่มือจริยธรรมและแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ** เช่น คู่มือจริยธรรมของกระทรวงการคลัง ที่กำหนดมาตรฐานด้านความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ หากบุคลากรภาครัฐได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและเป็นธรรม

3) กำหนดมาตรการตรวจสอบและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ: องค์กรภาครัฐต้องมีระบบตรวจสอบภายในที่ชัดเจนและเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"เว็บไซต์ GovSpending ของกรมบัญชีกลาง"** ที่เปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานรัฐให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อีกตัวอย่างคือ **ระบบ e-GP (Electronic Government Procurement)** ที่เปิดให้สาธารณะเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ การดำเนินมาตรการเหล่านี้ช่วยให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ลดโอกาสการทุจริต และเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบราชการ

1.4.2 จัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้บุคลากร

การอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับบุคลากรภาครัฐ องค์กรควรจัดหลักสูตรอบรมที่เน้นการนำหลักพุทธธรรม เช่น **อริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8** ไปปรับใช้ในชีวิตการทำงาน โดยเน้นเรื่องความซื่อสัตย์ ความอดทน และการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน นอกจากนี้ ควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมมาถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานอย่างมีคุณธรรม การอบรมเหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรภาครัฐมีจิตสำนึกที่ดี ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องใช้ดุลยพินิจทางจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การบริหารภาครัฐเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน

1) จัดอบรมหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน: องค์กรภาครัฐควรจัดอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่บุคลากร ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการ" ของสำนักงาน ก.พ.** ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบของข้าราชการ อีกตัวอย่างคือ **"หลักสูตรอบรมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการใหม่"** ที่กระทรวงการคลังจัดขึ้น เพื่อให้บุคลากรรัฐมีจิตสำนึกด้านความโปร่งใสและความซื่อสัตย์ตั้งแต่เริ่มทำงาน หากมีการอบรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรม และปฏิบัติงานด้วยความสุจริตเพื่อประโยชน์ของประชาชน

2) นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน: การอบรมคุณธรรมควรเน้นการนำหลักพุทธธรรม เช่น **อริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8** มาปรับใช้ในการทำงาน ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการธรรมาภิบาลในหน่วยงานรัฐ" ของกระทรวงยุติธรรม** ที่ส่งเสริมให้ข้าราชการใช้หลักสติ สมาธิ และปัญญาในการบริหารงาน อีกตัวอย่างคือ **"หลักสูตรอบรมโยนิโสมนสิการ" ของสำนักงานศาลยุติธรรม** ที่เน้นให้บุคลากรคิดอย่างรอบคอบและเป็นธรรมในการตัดสินใจ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ช่วยให้บุคลากรภาครัฐทำงานอย่างมีเหตุผล และมีจิตสำนึกในการรับใช้ประชาชน

3) เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรมมาถ่ายทอดประสบการณ์: องค์กรภาครัฐควรจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมมาให้ความรู้ ตัวอย่างที่ปฏิบัติได้จริงคือ **"โครงการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต" ของสำนักงาน ป.ป.ช.** ที่เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและจริยธรรมมาสอนวิธีป้องกันการทุจริตในองค์กร อีกตัวอย่างคือ **"โครงการพัฒนาจริยธรรมข้าราชการตำรวจ" ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ** ที่นำผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรมมาสอนให้ตำรวจมีความซื่อสัตย์และปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม หากหน่วยงานภาครัฐได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จะช่วยให้บุคลากรเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการทำงาน

1.4.3 ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความซื่อสัตย์และความเป็นธรรม

องค์กรภาครัฐควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ โดยจัดให้มี **ช่องทางแจ้งเบาะแสการทุจริต** ที่สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน และมีมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งผู้แจ้งเหตุ เช่น การคุ้มครองพยาน และการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อผู้กระทำผิด นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนต่อบุคลากรที่กระทำผิด เพื่อป้องกันการทุจริตในองค์กร การเปิดเผยข้อมูลและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบยังช่วยลดโอกาสในการทุจริตและทำให้กระบวนการทำงานของรัฐมีความเป็นธรรมมากขึ้น หากองค์กรภาครัฐสามารถสร้างวัฒนธรรมที่โปร่งใสและเป็นธรรม จะช่วยให้บุคลากรทำงานด้วยความมั่นใจและมีจิตสำนึกในการรับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง

1) การสร้างช่องทางแจ้งเบาะแสการทุจริต: องค์กรภาครัฐควรมีช่องทางที่สะดวกและปลอดภัยสำหรับพนักงานในการแจ้งเบาะแสการทุจริตโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน เช่น การตั้งสายด่วนหรือระบบออนไลน์ที่สามารถรายงานเหตุการณ์ผิดปกติได้ โดยไม่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งหรือมีผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต ในกรณีหนึ่งของกระทรวงการคลังในประเทศไทย มีการใช้ระบบออนไลน์ในการแจ้งเบาะแสการทุจริต และมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมาย โดยให้การคุ้มครองแก่ผู้แจ้งข้อมูล ซึ่งทำให้เกิดการปรับปรุงความโปร่งใสในกระบวนการทำงานภาครัฐ

2) การคุ้มครองผู้แจ้งเหตุ: การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่โปร่งใสและลดการกลั่นแกล้ง ในกรณีขององค์กรภาครัฐหลายแห่ง เช่น สำนักงานตรวจสอบการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีการพัฒนามาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส โดยจัดให้มีระบบให้คำปรึกษาและคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้บุคลากรภาครัฐมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ โดยไม่ต้องกลัวการถูกตอบโต้จากผู้มีอำนาจในองค์กร

3) การเปิดเผยข้อมูลและบทลงโทษที่ชัดเจน: การเปิดเผยข้อมูลและบทลงโทษที่ชัดเจนต่อบุคลากรที่กระทำผิดช่วยสร้างความโปร่งใสและยุติธรรม เช่น กรณีของการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐบาลในกรณีสาธารณะ เช่น การประมูลจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานภาครัฐ โดยมีการประกาศผลการประมูลอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีกระบวนการตรวจสอบภายในที่มีบทลงโทษที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการกระทำที่ไม่เป็นธรรมและการทุจริตในองค์กร

1.4.4 ให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณ

รให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรภาครัฐ หน่วยงานสามารถจัด **โครงการยกย่องบุคลากรที่มีความซื่อสัตย์** เช่น การมอบเกียรติบัตร หรือการให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความสุจริต นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรที่เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมได้มีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์และเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและขยายแนวคิดการทำงานที่ซื่อสัตย์ให้แพร่หลายในองค์กร การให้รางวัลและการยกย่องไม่เพียงเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ทำดี แต่ยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีจรรยาบรรณ ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากขึ้น

1) การมอบเกียรติบัตรแก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์: การมอบเกียรติบัตรและรางวัลให้แก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ในองค์กรภาครัฐเป็นวิธีที่ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องพฤติกรรมที่ดี ในกรมสรรพากร มีการจัดโครงการ "ผู้เสียภาษีตัวอย่าง" ที่มอบเกียรติบัตรให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่นและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ในการเก็บภาษีและให้บริการแก่ประชาชน โครงการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมความซื่อสัตย์ในบุคลากร แต่ยังสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานในการให้บริการที่โปร่งใสและยุติธรรม

2) การให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่เจ้าหน้าที่ที่ทำงานอย่างสุจริต: อีกหนึ่งวิธีในการส่งเสริมความซื่อสัตย์คือการให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่บุคลากรที่ทำงานอย่างสุจริต เช่น การให้โบนัสพิเศษหรือการเลื่อนตำแหน่งในกรณีที่มีผลงานดี ในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีการมอบสิทธิประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส การยกย่องในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ทำให้บุคลากรรู้สึกภูมิใจในองค์กร แต่ยังทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงานอย่างมีจรรยาบรรณและมีความซื่อสัตย์ในการทำหน้าที่

3) **การส่งเสริมให้บุคลากรเป็นแบบอย่างและที่ปรึกษา**: การส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ได้มีโอกาสศแบ่งปันประสบการณ์และเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงาน เป็นวิธีที่ช่วยขยายแนวคิดการทำงานที่ซื่อสัตย์ในองค์กร ในหน่วยงานราชการบางแห่ง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดสัมมนาหรือกิจกรรมแชร์ประสบการณ์ของบุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางที่ดีให้แก่บุคลากรคนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและยุติธรรมในกระบวนการทำงานภาครัฐ

1.4.5 ประโยชน์จากการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมคุณธรรม

การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรภาครัฐช่วยให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการทำงานที่ดี ปฏิบัติตามค่านิยมความซื่อสัตย์ และจัดการกับสถานการณ์อย่างมีจริยธรรม การอบรมด้านคุณธรรมช่วยเสริมทักษะการตัดสินใจที่เป็นธรรมและโปร่งใส ในขณะเดียวกันยังสร้างความไว้วางใจในวงวิชาการและกระตุ้นการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

1) ประโยชน์ทางด้านความรู้: การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรช่วยให้บุคลากรภาครัฐมีจิตสำนึกในการทำงานที่ดี ปฏิบัติตามค่านิยมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์ และสามารถจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ด้วยจริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ.

2) ด้านทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: การอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่นำหลักพุทธธรรมไปใช้ช่วยเสริมสร้างทักษะในการตัดสินใจที่เป็นธรรมและถูกต้อง สร้างความเข้าใจในการบริหารงานที่โปร่งใสและมีจริยธรรม.

3) ด้านประโยชน์ต่อวงวิชาการ: การสร้างวัฒนธรรมที่ซื่อสัตย์และโปร่งใสช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจในวงวิชาการและกระตุ้นการศึกษาและวิจัยในทิศทางที่ดี เพื่อพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

1.5 นำหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการบริหาร

บุคลากรในองค์กรของรัฐใช้ **พรหมวิหาร 4** และ **สังคหวัตถุ 4** ในการบริหารงานและให้บริการประชาชน **พรหมวิหาร 4** ช่วยให้ผู้นำองค์กรมี **เมตตา** แสดงความปรารถนาดีต่อประชาชนและเพื่อนร่วมงาน

กรุณา พร้อมช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน **มุทิตา** สนับสนุนและให้กำลังใจทีมงาน และ **อุเบกขา** วางใจเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ ในขณะที่ **สังคหวัตถุ 4** ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรและสังคม โดย **ทาน** การให้ความช่วยเหลือและแบ่งปันทรัพยากร **ปิยวาจา** การพูดจาสุภาพและให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ประชาชน **อัตถจริยา** การทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ **สมานัตตตา** การวางตัวเป็นกลางและให้ความเท่าเทียมกัน แนวทางนี้ช่วยให้บุคลากรภาครัฐปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีจริยธรรม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน ส่งผลให้การบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพและสร้างสังคมที่เป็นธรรมมากขึ้น

1.5.1 ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม

บุคลากรภาครัฐ โดยเฉพาะผู้บริหาร ควรใช้หลัก **พรหมวิหาร 4** เพื่อสร้างภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม **เมตตา** คือการปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงานและประชาชน เช่น การให้บริการประชาชนอย่างเต็มใจ **กรุณา** คือการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่เพิกเฉย **มุทิตา** คือการยินดีเมื่อเพื่อนร่วมงานประสบความสำเร็จ สนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในองค์กร และ **อุเบกขา** คือการวางใจเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค หากผู้นำองค์กรภาครัฐนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ จะช่วยให้บรรยากาศการทำงานดีขึ้น ลดความขัดแย้ง และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐ

1) **การมอบเกียรติบัตรแก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์**: การมอบเกียรติบัตรและรางวัลให้แก่บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ในองค์กรภาครัฐเป็นวิธีที่ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องพฤติกรรมที่ดี ในกรมสรรพากร มีการจัดโครงการ "ผู้เสียภาษีตัวอย่าง" ที่มอบเกียรติบัตรให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่นและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ในการเก็บภาษีและให้บริการแก่ประชาชน โครงการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมความซื่อสัตย์ในบุคลากร แต่ยังสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานในการให้บริการที่โปร่งใสและยุติธรรม

2) **การให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่เจ้าหน้าที่ที่ทำงานอย่างสุจริต**: อีกหนึ่งวิธีในการส่งเสริมความซื่อสัตย์คือการให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่บุคลากรที่ทำงานอย่างสุจริต เช่น การให้โบนัสพิเศษหรือการเลื่อนตำแหน่งในกรณีที่มีผลงานดี ในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีการมอบสิทธิประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส การยกย่องในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ทำให้บุคลากรรู้สึกภูมิใจในองค์กร แต่ยังทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงานอย่างมีจรรยาบรรณและมีความซื่อสัตย์ในการทำหน้าที่

3) **การส่งเสริมให้บุคลากรเป็นแบบอย่างและที่ปรึกษา**: การส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ได้มีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์และเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงาน เป็นวิธีที่ช่วยขยายแนวคิดการทำงานที่ซื่อสัตย์ในองค์กร ในหน่วยงานราชการบางแห่ง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดสัมมนาหรือกิจกรรมแชร์ประสบการณ์ของบุคลากรที่มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางที่ดีให้แก่บุคลากรคนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและยุติธรรมในกระบวนการทำงานภาครัฐ

1.5.2 ใช้สังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

หลัก **สังคหวัตถุ 4** สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรภาครัฐ **ทาน** หมายถึงการให้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ การแบ่งปันทรัพยากร หรือการช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน **ปิยวาจา** คือการพูดจาสุภาพ ให้เกียรติ และสื่อสารอย่างชัดเจน เช่น การอธิบายข้อมูลราชการให้ประชาชนเข้าใจง่าย **อัตถจริยา** คือการทำงาน

เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว และ **สมานัตตา** คือ การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่ลำเอียง หากบุคลากรภาครัฐใช้หลักสังคหวัตถุ 4 จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น สร้างความสามัคคี และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

1) **ทาน: การให้ความรู้และช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน**: การใช้หลักทานในองค์กรภาครัฐหมายถึงการให้ความช่วยเหลือและแบ่งปันทรัพยากรกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในกรมพัฒนาที่ดิน การให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงที่ดินแก่ชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลเป็นตัวอย่างของการใช้หลักทาน การแบ่งปันทรัพยากรเช่นหนังสือและเครื่องมือเกษตรช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของตนเองได้ ผลลัพธ์ที่ตามมาคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง และสร้างบรรยากาศการทำงานที่เต็มไปด้วยความร่วมมือ

2) ปิยวาจา: การพูดจาสุภาพและให้เกียรติ: หลักปิยวาจาหมายถึงการพูดจาด้วยความสุภาพและให้เกียรติ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภาครัฐและประชาชน ตัวอย่างเช่น ในการให้บริการประชาชนที่สำนักงานทะเบียนราษฎร์ เจ้าหน้าที่จะใช้คำพูดที่สุภาพและชัดเจนในการอธิบายกระบวนการต่างๆ เช่น การขอเปลี่ยนแปลงชื่อ-นามสกุล หรือการแจ้งเกิด โดยไม่ทำให้ประชาชนรู้สึกไม่สะดวกหรือไม่พอใจ การใช้ภาษาที่สุภาพและให้เกียรติจะช่วยลดความขัดแย้งและทำให้ประชาชนรู้สึกว่าพวกเขาได้รับความเคารพ

3) สมานัตตา: การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอภาค: หลักสมานัตตาหมายถึงการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่ลำเอียง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร เช่น ในหน่วยงานราชการอย่างกระทรวงสาธารณสุข ผู้นำจะสนับสนุนให้ทุกบุคลากรได้รับโอกาสในการพัฒนาความสามารถอย่างเท่าเทียม ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้หรือการมอบหมายงานต่างๆ โดยไม่พิจารณาจากตำแหน่งหรือภูมิหลัง ส่งผลให้บุคลากรทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมและทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

1.5.3 ให้บริการประชาชนด้วยหลักพรหมวิหาร 4

บุคลากรภาครัฐต้องใช้หลัก **พรหมวิหาร 4** ในการให้บริการประชาชน **เมตตา** คือการให้บริการประชาชนด้วยรอยยิ้มและความจริงใจ **กรุณา** คือการช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชนโดยไม่แสดงท่าทีรำคาญ เช่น การให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ **มุทิตา** คือการสนับสนุนให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีที่สุด และ **อุเบกขา** คือการให้บริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติตามสถานะหรือความสัมพันธ์ หากบุคลากรภาครัฐนำหลักนี้ไปใช้ จะช่วยให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น ลดปัญหาการทุจริตหรือการเรียกรับผลประโยชน์ ทำให้หน่วยงานของรัฐเป็นที่ไว้วางใจมากขึ้น

1) เมตตา: การให้บริการประชาชนด้วยรอยยิ้มและความจริงใจ: บุคลากรภาครัฐที่ใช้หลักเมตตาในการให้บริการประชาชนจะทำให้ประชาชนรู้สึกได้รับความสนใจและเอาใจใส่ ตัวอย่างเช่น ในการให้บริการที่กรมการปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้อนรับประชาชนด้วยรอยยิ้มและบริการด้วยความจริงใจเมื่อติดต่อขอข้อมูลหรือขอใบอนุญาตต่างๆ การให้บริการด้วยท่าทีที่เป็นมิตรและจริงใจจะช่วยให้ประชาชนรู้สึกสบายใจและพร้อมที่จะร่วมมือในการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ทำให้กระบวนการให้บริการราบรื่นและไม่เกิดปัญหาความไม่พอใจ

2) กรุณา: การช่วยแก้ปัญหาของประชาชนโดยไม่แสดงท่าทีรำคาญ: การใช้หลักกรุณาในการให้บริการหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของประชาชนด้วยความอดทนและไม่แสดงท่าที

รำคาญ เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมักจะมีการให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่มาติดต่อเพื่อทำเรื่องขอวีซ่า แม้ว่าผู้ขอวีซ่าจะไม่คุ้นเคยกับกระบวนการ เจ้าหน้าที่จะแสดงท่าทีใจเย็น อธิบายกระบวนการต่างๆ ให้เข้าใจ โดยไม่แสดงท่าทีหงุดหงิดหรือไม่สนใจ ซึ่งช่วยให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีและรู้สึกได้รับการเคารพ

3) อุเบกขา: การให้บริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน: หลักอุเบกขาช่วยให้บุคลากรภาครัฐปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคและเป็นกลาง โดยไม่เลือกปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ในการให้บริการด้านสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่จะให้บริการแก่ผู้ที่มาติดต่อไม่ว่าจะเป็นผู้มีรายได้สูงหรือผู้มีรายได้น้อยด้วยมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่มีการให้บริการที่แตกต่างกันตามฐานะของบุคคล การให้บริการอย่างเท่าเทียมนี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในความยุติธรรมของหน่วยงานภาครัฐ

1.5.4 ใช้สังคหวัตถุ 4 เพื่อพัฒนาระบบราชการให้มีคุณภาพ

การบริหารงานภาครัฐควรยึดหลัก **สังคหวัตถุ 4** เพื่อทำให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพและโปร่งใส **ทาน** หมายถึงการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลโครงการภาครัฐให้ประชาชนได้รับรู้ **ปิยวาจา** คือการสื่อสารกับประชาชนและเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ ลดความขัดแย้ง **อัตถจริยา** คือการทำงานด้วยความตั้งใจและคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เช่น การเร่งรัดขั้นตอนการให้บริการเพื่อลดความล่าช้า **สมานัตตา** คือการให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม ลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับภาครัฐ หากนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ จะทำให้ระบบราชการมีความเป็นธรรม ประชาชนได้รับการบริการที่ดีขึ้น เกิดความเชื่อมั่นในหน่วยงานรัฐมากขึ้น

1) ทาน: การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าถึงได้: การใช้หลักทานในการบริหารงานภาครัฐหมายถึงการให้ข้อมูลที่โปร่งใสและสามารถเข้าถึงได้จากประชาชน ตัวอย่างเช่น ในกระทรวงสาธารณสุข การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการวัคซีนสำหรับประชาชนหรือมาตรการป้องกันโรคระบาด เป็นการใช้หลักทานเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญและช่วยตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยลดการตีความที่ผิดหรือข้อมูลที่ผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดข้อมูลที่โปร่งใส

2) ปิยวาจา: การสื่อสารอย่างสุภาพและลดความขัดแย้ง: หลักปิยวาจาในการพัฒนาระบบราชการมีความสำคัญในการสื่อสารกับประชาชนและเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพและชัดเจน ตัวอย่างในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อประชาชนติดต่อเรื่องการแจ้งความหรือขอคำแนะนำ เจ้าหน้าที่จะใช้ภาษาอย่างสุภาพและให้ข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อลดความสับสนและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการสื่อสาร การพูดจาที่สุภาพและมีมารยาทช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3) อัตถจริยา: การทำงานด้วยความตั้งใจและคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน: การนำหลักอัตถจริยาไปใช้ในการพัฒนาระบบราชการหมายถึงการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน เช่น การพัฒนาและเร่งรัดขั้นตอนการให้บริการในสำนักงานเทศกิจ โดยลดความล่าช้าและเพิ่มความสะดวกในการติดต่อขออนุญาต เช่น การยื่นขอใบอนุญาตต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องเผชิญกับขั้นตอนที่ซับซ้อนหรือยืดเยื้อ ส่งผลให้ระบบราชการมีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

1.5.5 ประโยชน์จากหลักพรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 เพื่อการบริหาร

การใช้หลัก พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานภาครัฐช่วยเสริมสร้างความรู้และการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในองค์กรและกับประชาชน เช่น การให้บริการประชาชนด้วยเมตตาและกรุณา ทำให้บุคลากรภาครัฐเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและสามารถเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ การทำงานตามหลักอุเบกขาและปิยวาจาช่วยเสริมสร้างการสื่อสารที่ทันสมัย ลดความขัดแย้ง และสนับสนุนการวิจัยที่มีคุณภาพในการพัฒนานโยบายและการบริการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม

1) เป็นประโยทางด้านความรู้: การใช้หลัก พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานภาครัฐช่วยเสริมสร้างความรู้และการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กรและกับประชาชน ตัวอย่างเช่น การให้บริการประชาชนด้วยหลักเมตตาและกรุณา ทำให้บุคลากรภาครัฐมีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดความรู้หรือคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิผล เช่น การเผยแพร่ข้อมูลโครงการภาครัฐที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ตามหลักทาน จะช่วยให้ประชาชนและเพื่อนร่วมงานได้รับความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินงานและตัดสินใจ

2) ด้านทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: การใช้หลัก พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 ทำให้การทำงานในองค์กรภาครัฐทันสมัยและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การให้บริการประชาชนตามหลักอุเบกขา (ให้บริการอย่างเสมอภาค) ทำให้การเข้าถึงข้อมูลและการให้บริการมีความทันสมัยและโปร่งใส เมื่อผู้นำใช้หลักการเหล่านี้จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ทันสมัยระหว่างบุคลากรและประชาชน สามารถพัฒนาแนวทางการให้บริการที่ทันสมัยตามความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3) ด้านประโยชน์ต่อวงวิชาการ: การนำหลัก พรหมวิหาร 4 และ สังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้ในการบริหารงานภาครัฐจะมีประโยชน์ต่อวงวิชาการ เพราะจะช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการวิจัยในองค์กรได้ ตัวอย่างเช่น การใช้หลักปิยวาจา (การพูดจาสุภาพและให้เกียรติ) ในการสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างการวิจัยที่มีคุณภาพ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนานโยบายและการวิจัยที่สนับสนุนการพัฒนาองค์กรและสังคมได้อย่างยั่งยืน

1.6 สรุปองค์ความรู้

ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เพียงเป็นคุณธรรมที่บุคลากรภาครัฐควรมี แต่ยังเป็นหลักการสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของระบบราชการ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวช่วยสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม องค์กรภาครัฐที่มีบุคลากรซื่อสัตย์สุจริตย่อมสามารถลดปัญหาการคอร์รัปชันที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ความซื่อสัตย์สุจริตยังสะท้อนถึงจิตสำนึกของบุคลากรที่ตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำของตนต่อสังคม การรับสินบน การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด หรือการเลือกปฏิบัติโดยมิชอบ ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อองค์กร แต่ยังบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อภาครัฐโดยรวม การส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ การป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะช่วยทำให้ระบบบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพมากขึ้น การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความซื่อสัตย์สุจริตยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีคุณธรรม ซึ่งทำให้บุคลากรมี

แรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ และหลีกเลี่ยงแรงกดดันหรือสิ่งยั่วยุที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรภาครัฐจึงไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงาน แต่ยังส่งผลดีต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงานของรัฐ ฉะนั้น การให้บริการประชาชนด้วยเมตตาและกรุณาทำให้บุคลากรภาครัฐสามารถแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง การทำงานตามหลักอุเบกขาและปิยวาจาช่วยเสริมสร้างการสื่อสารที่ทันสมัย ลดความขัดแย้ง และสนับสนุนการวิจัยที่มีคุณภาพในการพัฒนานโยบายและการบริการที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ในด้านความรู้ การใช้หลักเหล่านี้เสริมสร้างการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กรและกับประชาชน เช่น การเผยแพร่ข้อมูลโครงการภาครัฐให้ประชาชนเข้าถึงได้ การใช้หลักอุเบกขาช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลและบริการเป็นไปอย่างเสมอภาคและทันสมัย ในด้านวิชาการ หลักการเหล่านี้ช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการวิจัย เช่น การสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญด้วยปิยวาจาช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างการวิจัยที่มีคุณภาพ ผลลัพธ์คือการพัฒนานโยบายที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง-1

กีรติ ยศยิ่งยง. (2552**). องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิดและกระบวนการ**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). **การปกครองท้องถิ่นไทย** หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์เดือนตุลา, กรุงเทพฯ.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2549). **ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฑิตติมา วิชัยรัตน์. (2551). **บทบาทของคณะกรรมการในการเสริมสร้างบรรษัทภิบาล ในองค์การของรัฐประเทศไทย**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

บำรุง สุขพรรณ์. (2546). **บทบาทของพระสงฆ์ยุคปฏิรูป.** กรุงเทพฯ : สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สวัสดิ์ โชติ เพชรโชติวงศ์ (2558). **ทฤษฎีองค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

อภินันท์ จันตะนี. (2565). **ทฤษฎีองค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

อภินันท์ จันตะนี. (๒๕๖๕). **หลักธรรมคำสอนพระพุทธเจ้ากับทฤษฎีนวัตกรรม.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

..... (2566). **รัฐศาสตร์กับคัมภีร์ในพระไตรปิฎก.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

..... (2566). **เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธศาสนา.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

Dunlop, J. T. (1979). **Public management**. (Working paper). Tallahassee, FL: Department of Political Science Florida State University.

Rainey, H. G., Backoff, R. W., & Levine, c. N. (1976). **Comparing Public and private organizations**. Public Administration Review, March-April.

Kristina, J. (2011). **Predicators of Administrative and Technological Innovations in Nonprofit Organizations**. *Public Administration Review*, 71.

บทที่ 2
ความซื่อสัตย์โปร่งใสเสริมคุณธรรมนำความยั่งยืนภาครัฐมั่นคง

ความมีวินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดสะท้อนถึงความเคารพต่อหน้าที่และองค์กร อีกทั้งยังช่วยลดความขัดแย้งและปัญหาการบริหารงานที่เกิดจากความไร้ระเบียบ การมีวินัยไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการบริหารเวลา การทำงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่ละเลยหน้าที่ และการรักษาคำมั่นสัญญาต่อองค์กรและประชาชน นอกจากนี้ ความมีวินัยยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่ให้พฤติกรรมหรืออารมณ์ส่วนตัวส่งผลกระทบต่อการทำงาน การรักษาความมีวินัยในการปฏิบัติงานยังช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาครัฐที่ต้องทำงานบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและความโปร่งใส บุคลากรที่มีวินัยจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่องแม้ในสถานการณ์ที่มีแรงกดดันสูง และยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ในทางปฏิบัติ การเสริมสร้างวินัยในองค์กรภาครัฐสามารถทำได้ผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบ การให้รางวัลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติตามวินัยอย่างเคร่งครัด และการมีระบบติดตามผลที่โปร่งใสเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

2.1 วินัยกับความซื่อสัตย์ทางวิชาการ – พื้นฐานแห่งความเชื่อมั่นในสถาบันอุดมศึกษา

ความมีวินัยในแวดวงวิชาการระดับอุดมศึกษามิได้จำกัดเพียงแค่การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการปฏิบัติตามกฎของสถาบันเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงการยึดมั่นในความซื่อสัตย์ทางวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจของการวิจัย การสอน และการบริการวิชาการ บุคลากรในสถาบันการศึกษาที่มีวินัยจะสามารถสร้างงานวิชาการที่ซื่อสัตย์ ไร้การลอกเลียน ตรงตามข้อเท็จจริง โดยไม่บิดเบือนผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือสร้างผลงานเพื่อเพียงแต่ “เก็บชั่วโมง” โดยขาดจริยธรรม หากการมีวินัยสามารถปลูกฝังความซื่อสัตย์ในการดำเนินชีวิตทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลให้มหาวิทยาลัยกลายเป็นพื้นที่ของความน่าเชื่อถือ สร้างความไว้วางใจจากประชาชนและภาคีต่าง ๆ รวมทั้งยังช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของบุคลากรภาครัฐในสายการศึกษาด้วย ความโปร่งใสในขั้นตอนการผลิตงานวิจัย และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรในภาพรวม ทั้งนี้ การศึกษาของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า วินัยเป็นกลไกในการฝึกฝนจิตใจเพื่อสร้าง “สัจจะธรรม” ขณะที่ Steneck (2007) ชี้ว่า “Responsible conduct in research” คือเส้นทางของความยั่งยืนในวิชาการอย่างแท้จริง (พระพรหมคุณาภรณ์, 2563; Steneck, 2007, *Introduction to the Responsible Conduct of Research*).

2.1.1 การยึดมั่นในวินัยทางวิชาการ เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือในสถาบัน

บุคลากรภาครัฐในสังคมวิชาการอุดมศึกษาต้องตระหนักว่าความซื่อสัตย์ทางวิชาการมิใช่เพียงหน้าที่พื้นฐาน แต่คือหัวใจของการธำรงคุณค่าทางวิชาชีพ “วินัยทางวิชาการ” จึงหมายถึงความตั้งมั่นในการปฏิบัติตน

อย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่ว่าจะเป็นในการเขียนผลงานวิชาการ การสอน หรือการบริหารจัดการงานในมหาวิทยาลัย หากบุคลากรสามารถรักษาวินัยอย่างต่อเนื่องโดยไม่ลอกเลียน ไม่บิดเบือน ไม่ใช้ข้อมูลโดยปราศจากการอ้างอิง ก็จะส่งผลให้เกิดบรรยากาศแห่งความน่าเชื่อถือและไว้ใจได้ในองค์กร กระบวนการผลิตองค์ความรู้ก็จะสะอาดบริสุทธิ์ ไม่ตกเป็นเครื่องมือของผลประโยชน์ส่วนตัว ความโปร่งใสจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เปิดเผยให้สาธารณชนเห็นถึงความเป็นธรรมของกระบวนการต่าง ๆ ภายในสถาบัน อันจะเสริมสร้างภาพลักษณ์ของภาครัฐให้มั่นคงในสายตาประชาชน เมื่อสังคมเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตงานอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ ก็จะเกิดความเชื่อมั่นในผลผลิตทางวิชาการ ซึ่งจะต่อยอดไปสู่การสนับสนุนเชิงนโยบาย การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการพัฒนาที่มีความยั่งยืนในระยะยาว สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคลากรยึดมั่นในหลักวินัยและความซื่อสัตย์อันเป็นรากฐานของความยั่งยืนในสถาบันการศึกษา

1) การป้องกันและต่อต้านการลอกผลงานทางวิชาการอย่างเป็นระบบ: ในหลายสถาบันอุดมศึกษาไทยได้เริ่มให้ความสำคัญกับการป้องกันการลอกผลงานทางวิชาการอย่างจริงจัง โดยถือเป็นการยึดมั่นในวินัยและความซื่อสัตย์ขั้นพื้นฐานของบุคลากร เช่น การกำหนดให้นักศึกษาและอาจารย์ต้องตรวจสอบผลงานผ่านระบบตรวจการคัดลอก (Plagiarism Detection System) เช่น Turnitin หรือ Akarawisut ก่อนส่งงานอย่างเป็นทางการ พร้อมแนบรายงานผลตรวจเพื่อแสดงความโปร่งใส อีกทั้งยังมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการอ้างอิงทางวิชาการที่ถูกต้อง และการเขียนบทความอย่างมีจริยธรรมสำหรับทั้งนักศึกษาและคณาจารย์ การดำเนินงานเหล่านี้สะท้อนว่าสถาบันไม่ได้รอให้เกิดปัญหาแล้วจึงแก้ไข แต่สร้างกลไกป้องกันล่วงหน้าเพื่อปลูกฝังจริยธรรมเชิงระบบ เมื่อบุคลากรและนักศึกษาคุ้นชินกับการผลิตผลงานที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองเช่นนี้ จะเกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของความซื่อสัตย์ ไม่เพียงเป็นหน้าที่ต่อองค์กร แต่เป็นเกียรติประวัติที่ส่งเสริมตนเองในฐานะนักวิชาการมืออาชีพ ความเข้มแข็งของระบบการป้องกันยังช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมภายนอกว่างานที่เผยแพร่จากมหาวิทยาลัยไทยมีความบริสุทธิ์ทางวิชาการ และสามารถอ้างอิงได้โดยไม่ต้องสงสัย ส่งผลให้ชื่อเสียงของสถาบันเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

2) การกำกับจริยธรรมงานวิจัยอย่างรอบด้านและไม่เลือกปฏิบัติ: วินัยทางวิชาการไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องการลอกผลงานเท่านั้น แต่รวมถึงกระบวนการวิจัยที่ต้องยึดหลักจริยธรรมอย่างเคร่งครัด หลายมหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยที่เป็นอิสระจากสายบริหาร และเปิดให้คณาจารย์นักวิจัย ตลอดจนนักศึกษาที่ยื่นโครงการวิจัยต้องผ่านการพิจารณาอย่างโปร่งใสโดยไม่ใช้ดุลพินิจแบบลำเอียง จุดเด่นของแนวปฏิบัตินี้คือการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล การขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล และการใช้ข้อมูลโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พร้อมแนบเอกสารความยินยอมและแบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐาน สิ่งนี้ไม่เพียงสร้างความน่าเชื่อถือให้ผลงานวิจัย แต่ยังเป็นการฝึกฝนบุคลากรให้ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นในกระบวนการวิชาการจริง เมื่อคณาจารย์ปฏิบัติเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ ก็จะส่งผลต่อทัศนคติของนักศึกษาที่เรียนรู้จากแบบอย่าง การเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้เข้าร่วมวิจัยถือเป็นรากฐานของความเชื่อมั่นที่ประชาชนจะมีต่อผลงานวิชาการ หากงานวิจัยใดใดสามารถชี้แจงเบื้องหลังทุกขั้นตอนการเก็บข้อมูลอย่างเปิดเผย ย่อมสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือในระดับบุคคลและองค์กร พร้อมส่งเสริมให้สถาบันเติบโตบนฐานจริยธรรมที่มั่นคง